

Tomáš Davidov: Sociálna konštrukcia reality a budúcnosť náboženstiev v postmodernej Európe

Bakalárska práca

Posudek oponenta

Práce se, vezmeme-li to od konce, zaměřuje na střet sekularismu a náboženskosti v současné a budoucí Evropě a na základě jisté filosofické pozice se snaží naznačit, že historicky nahodilý proces sekularizace se už vyčerpal a že Evropu čeká spíše proces de-sekularizace, tedy významnější role náboženství v různých podobách. Zmíněnou filosofickou pozicí je myšlenková linie, načrtnutá Richardem Rortym, která popírá absolutizaci určitého zkušenostního modelu (v tomto případě karteziánsko-kantovského), a tedy i objektivního poznání, a místo toho navrhuje kritérium „dialogické“ pravdy, vycházející ze sociálně konstruované skutečnosti. Nejdůležitější se v tomto kontextu jeví vědomí nahodilosti vlastní pozice, kterou si „ironicky“ musíme stále připomínat, abychom se byli schopni solidarizovat s jinými kontingentními zkušenostními modely, což je podmínka smysluplného mezináboženského, ale v širším záběru i mezikulturního dialogu.

1. Struktura argumentace

Téma a jeho zpracování je rozvrženo logicky a přehledně. Po povšechné analýze Rortyho postojů, jeho ideových zdrojů a vyústění se autor pouští do aplikace na pojetí náboženství vůbec, a to zejména v konfrontaci s tradičními „esencialistickými“ modely, posléze přechází k historicky konkrétnějším podobám náboženství a nenáboženským či výslovně protináboženským tendencím v Evropě (islám, sekularizace, *laicité*, fundamentalismus, re-christianizace apod.), načež práce ústí v určitém odhadu možného dalšího vývoje. Je zjevné, že autor dobře zvládá teoretická východiska, má načtenou relevantní literaturu a své poznatky dokáže dobře provázat a adekvátně použít. Nad některými závěry se může vznášet otazník, ale to je pak na disputaci v rámci obhajoby.

8 bodů

2. Formální úroveň

V naprostém kontrastu s výše oceněným argumentačním aspektem práce je její formální úroveň, která je bez nadsázky mizerná. Prvním nedostatkem, kterého si kritický čtenář musí všimnout, je chybějící paginace, která velmi znesnadňuje orientaci v textu („Obsah“ je pak téměř k ničemu), znemožňuje ale také odkazy na problematická místa. Proto jen obecně: Jakožto Čech bych si netroufal detailně posuzovat pravopis ani interpunkci slovenštiny, ve které je práce napsána, ale tento jazyk přece jen trochu znám a odvážím se obecnějšího tvrzení, že tam je mnoho chyb. Co však mohu relevantně posoudit, je výskyt množství překlepů nebo problematických citací: Autor si vskutku nedává pozor, když pod hlavičkou „Abstrakt (česky)“ nabízí slovenský text; když z českých publikací jednou cituje správně česky, jindy citaci převádí do slovenštiny (nehledě na mnoho chyb i v prepisech českých

prací); když ubohého P. Bergera tvrdošíjně přejmenovává na Bergmana, z Freuda udělá Freda apod. Text by potřeboval důkladnou jazykovou revizi.

2 body

3. Práce s prameny

Množství relevantní použité literatury je dostačující, autor ji používá adekvátně, cituje přiměřeně (až na výše uvedené námitky vůči formě citací).

7 bodů

4. Vlastní přínos

Téma práce je velmi zajímavé a aktuální a autor ukazuje, že o ně má nejen zájem, ale dokáže je i fundovaně posoudit a rozpracovat. Je zřejmé, že zvolená filosofická východiska si velmi dobře osvojil a dokáže je neotřele použít na konkrétní historické fenomény. Závěry, ke kterým pak dochází, nejsou samozřejmě nijak původní a průlomové, nicméně v současnosti patří k menšinovému, ale konstruktivnímu proudu západního myšlení.

6 bodů

5. Obecný přesah práce

Práce je každopádně zajímavá a inspirativní a nabízí určité nové pohledy jednak na možnosti reflexe vlastních kulturních předpokladů obecně, jednak na výhledy mezináboženského a mezikulturního dialogu v Evropě, resp. na Západě konkrétně.

6 bodů

Celkem: 29 bodů

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobrá*.

V Praze 2. února 2015

PhDr. Milan Lyčka, Ph.D.